

Vindkraftspolicy

Markaryds kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2009-01-29, § 3
KFS 2009:05

Vindkraftpolicy för Markaryds kommun

Innehåll

- sid 3 - Inledning
- sid 4 - Tillståndsprövningen
- Nu gällande Riktlinjer för vindkraftsetableringar
- Förslag till allmänna riktlinjer för vindkraftsetableringar i Markaryds kommun
- sid 5 - Handläggning
- Placering
- sid 6 - Anslutning av vindkraft till elnät
- Buller
- Skuggor
- Utformning
- Gårdsverk
- Övrigt

Vindkraftpolicy för Markaryds kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2009-01-29, § 3.

Inledning

I takt med att klimatförändringarna i världen blir allt mer påtagliga och debatterade, ökar intresset för och behovet av förnyelsebara energikällor. En sådan energikälla är vindkraft som blir allt mer aktuell, både för den enskilde brukaren som för stora elbolag vilka etablerar stora vindkraftparker. Ett 2 MW vindkraftverk som är det nu mest etablerade kostar ca 30 miljoner kronor och producerar ca 5,5 miljoner kWh.

Enligt den senaste vindkarteringen som gjorts över Sverige har vårt land, och Markaryds kommun, en stor potential som inte tidigare nyttjats p g a att vindkraftverken inte varit tillräckligt höga. I jämförelse med andra länder ligger Sverige långt efter i utbyggnaden av vindkraft. Installerad effekt vindkraft i MW 2007

1. Tyskland	22 247 MW
2. USA	16 818
3. Spanien	15 145
4. Indien	8 000
5. Kina	6 050
6. Danmark	3 125
7. Italien	2 726
8. Frankrike	2 454
9. Storbritan.	2 389
10. Portugal	2 150
18 Sverige	788

Sverige kommer alltså först på 18:de plats i installerad effekt vindkraft trots att vi har ett ytmässigt stort, befolkningsmässigt glesbebyggt land och långa kuststräckor. De långa handläggningstiderna med detaljplaneläggning, tillstånd enligt Miljöbalken och bygglovshanteringen samt möjlighet att överklaga varje enskild process gör att det kan ta flera år från inlämnade handlingar till drifttagande av vindkraftverk.

Riksdagens mål för den svenska vindkraftsutbyggnaden är att år 2015 producera 10 TWh vindkraft per år. Energimyndigheten föreslår att planeringsmålet för vindkraft år 2020 ska vara 30 TWh vilket skulle innebära att antalet vindkraftverk i Sverige skulle vara 3000- 6000 stycken beroende på effekt. I dagsläget produceras ca 1,4 TWh per år vid ca 950 vindkraftverk.

Efter Energimyndighetens presentation av vindkarteringen över skogsmark 2006 som visade att vindförhållandena i skogsmark är betydligt mer gynnsamma än vad som tidigare antagits har intresset för byggande av vindkraftverk fullkomligt exploderat i Markaryds kommun och planer för byggande av ca 175 verk har diskuterats. Inom Markaryds kommun finns inte något område som är avsatt som riksintresse för vindkraft men en stor del av de västra och norra delarna av kommunen beräknas ha vindförhållanden som är ekonomiskt lönsamma för vindkraftsproduktion.

Etablering av vindkraft kan komma i konflikt med flera andra intressen. Det kan vara enskilda som störs av buller, skuggor eller störningar i landskapsbilden. Det allmänna kan störas vid utbyggnad av samhällen, kommunikationer, naturområden, riksintressen av olika slag mm

Avvägningar mellan olika intressen ska göras av kommunen och länsstyrelsen vid detaljplaneläggning/bygglov/anmälan respektive tillståndsprövning. För att förtydliga både för exploatörer och närboende om regler och riktlinjer samt hur Markaryds kommun ser på etablering av vindkraft har kommunstyrelsen beslutat att Plan- och näringslivsberedningen ska arbeta fram en vindkraftpolicy som ska antas av kommunfullmäktige.

Tillståndsprövningen

Tillståndsprövningen av vindkraft är en tidskrävande process eftersom det sker en prövning både enligt Plan- och bygglagen och enligt miljöbalken (mer än 25 MW). Vid tillämpning av Plan- och bygglagen beaktas främst anläggningens uppförande medan Miljöbalken tar sikte på driften av kraftverken. Prövningen enligt Plan- och bygglagen kan ske både genom detaljplan, tidsåtgång ca 18 månader om planen inte överklagas, och därefter bygglov för uppförande av vindkraftverken. Tillståndsprövningen enligt miljöbalken har en tidsåtgång på 6-9 månader om ärendet inte överklagas.

Kommunens enda möjlighet att planmässigt styra etableringen av vindkraft är genom detaljplan. Att endast pröva vindkraftsutbyggnaden genom tillstånd enligt miljöbalken och bygglov ger kommunen en passiv roll med begränsad handlingsförmåga för var, hur höga och hur många vindkraftverk som uppförs i kommunen. Denna uppfattning delas av Sveriges Kommuner och landsting.

Genom en tydlig detaljplanprocess kan berörda sakägare och allmänhet bli delaktiga och följa beslutsprocessen redan på ett tidigt stadium. Detaljplanen är juridiskt bindande och fastighetsägare som anser sig lida planskada har möjlighet att söka ersättning.

Miljöprocessutredningen har lagt ett förslag (SOU 2008:86 Prövning av vindkraft) som syftar till att förenkla och snabba på tillståndsprocessen för vindkraften. Förslaget innebär bl a att vindkraftsanläggningar inte ska omfattas av reglerna om detaljplaner utom i områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse och när tillstånd till anläggningen inte sökts enligt Miljöbalken. Bygglovsplikt föreslås inte heller erfordras om anläggningen erhållit tillstånd enligt Miljöbalken.

Sveriges Kommuner och landsting har i sitt yttrande till regeringen riktat kritik mot utredningens förslag. Det slutliga förslaget kan troligtvis träda i kraft tidigast 2010 så fram till dess får vi hanka oss fram med den gamla och tämligen invecklade/komplicerade lagstiftningen.

Nu gällande Riktlinjer för vindkraftsetableringar

(Antagna av MBN 2008-03-17, § 45)

- Maximalt tre "närstående" vindkraftverk behandlas genom bygglovshandläggning
- För grupp om fyra vindkraftverk och uppåt krävs detaljplanläggning
- Planarbetet får bekostas av exploitören och kan utföras av konsult så långt lagen tillåter
- Etablering av vindkraftverk genom detaljplanläggning skall ske i väl sammanhållna grupper och parker
- Avståndet mellan grupper och parker av vindkraftverk samt mellan dessa och fristående 1-3 vindkraftverk ska vara så stort att de upplevs som fristående formationer

Förslag till allmänna riktlinjer för vindkraftsetableringar i Markaryds kommun

Inom Markaryds kommun har vindkraftsföretag hittills visat intresse för ca 175 vindkraftverk med en totalhöjd av 148-180 meter och en effekt på 2-3 MW. Vindkraftsanläggningar är genom sin storlek och rotorbladens rörelser ofta synliga på stora avstånd och utgör ett dominerande inslag i landskapet.

Markaryds kommun anser att nyttjande av vindkraften är en viktig faktor för att nå miljömålen och en långsiktig hållbar utveckling. Utbyggnaden måste dock styras utifrån en helhetssyn och det allmänna intresset av att få ut effektivast möjliga elproduktion till priset av minsta möjliga negativa påverkan.

En väsentlig del av kommunens styrka ligger i den vidsträckta landsbygden med dess varierande natur- och kulturmiljöer i vilken ny gles bebyggelse även kan inordnas. För att bevara denna styrka och profil är det viktigt att den kommande vindkraftsutbyggnaden styrs på ett sådant sätt att vi kan lämna vissa natur- och kulturmiljöer orörda och opåverkade till gagn för såväl kommuninvånare som våra besöks- och turistnäringar. Detta innebär att stor hänsyn måste tas till de negativa effekter som vindkraftsetableringar kan medföra även rent visuellt.

Strategin för Markaryds kommun i vindkraftsutbyggnaden är att några geografiska områden väljs ut där vindkraftsintresset kan få högre prioritet än andra allmänna intressen. Detta för att kunna koncentrera utbyggnaden till de ur vindkraftsynpunkt lämpligaste områdena vilka har potential att rymma betydande produktionsanläggningar. Detta innebär att Markaryds kommun helst ser att enstaka (1-2 st) verk bör undvikas och istället samordnas med andra verk samt att all vindkraftsetablering ska lämplighetsprövas i detaljplan.

Utpekande av vissa områden innebär ingen garanti för att dessa kan bli aktuella. För att slutgiltigt slå fast var etableringar kan ske måste mer detaljerade studier med tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar genomföras.

Markaryds kommun är beredd att pröva andra geografiska områden som kan visas ha hög vindenergi, god genomförbarhet och som bedöms ha möjlighet att på ett positivt sätt kunna förenas med andra motstående intressen. Vid bedömning och prövning av nya områden för vindkraft ska hänsyn tas inte bara till befintliga bostäder utan även till möjligheten att utveckla ny gles eller sammanhållen bostadsbebyggelse.

För att tydliggöra för exploatörer, fastighetsägare och allmänheten har några handfasta riktlinjer tagits fram:

Handläggning

- All vindkraftsetablering ska lämplighetsprövas i detaljplan.
- Vid ansökan om plantillstånd för detaljplaneläggning skall avtal mellan exploatör och markägare inom det aktuella området bifogas till ansökan. Minst 85% av markarealen inom det föreslagna planområdet ska exploatören ha nyttjanderättsavtal för.
- Vid ansökan om plantillstånd ska redovisas hur skrotning av uttjänta vindkraftverk och återställning av mark ska utföras
- En miljökonsekvensbeskrivning samt fotomontage från några väl valda platser ska presenteras i samband med detaljplanarbetet.
- Till ansökan om bygglov ska alltid en kopia på länsstyrelsens, försvarsmaktens och luftfartsverkets yttrande bifogas.
- I områden där det finns minst två intressenter bör exploateringen samordnas genom ett gemensamt detaljplanearbete.
- Större vindkraftsparker bör ges företräde framför mindre parker ur resurshushållningssynpunkt.

Placering

- Kring kommunens större tätorter Markaryd, Strömsnäsbruk, Timsfors, Traryd, Hinneryd, Råstorp och Vivljunga ska ett lämpligt respektavstånd iakttas, dock inte mindre än 1.000 m. Detta prövas från fall till fall för att inte hindra framtida tätortsutveckling.
- Till områden med detaljplan, områdesbestämmelser eller av kommunen utpekade områden som samlad bebyggelse ska ett respektavstånd om 1.000 m prövas från fall till fall.
- Avståndet till kyrkor och kyrkogårdar bör vara minst 1.000 m.
- Avståndet till Hannabadssjön, Hammarsjön, Tånnerys- och Tovhultsmagasinen bör vara minst 1 km för att möjliggöra framtida bebyggelse och skydda det aktiva friluftslivet.
- De lägen och placeringar där påverkan på landskapsbilden blir liten bör väljas före de lägen där påverkan på landskapsbilden blir stor.
- Placering av vindkraftverk bör ske med restriktivitet vid viktiga besöksmål, utblickar, rastplatser och områden med stora naturvärden.
- Vindkraftverk bör placeras i samlade grupper och enstaka verk utanför godkända grupper bör undvikas, då de ger förhållandevis stor negativ påverkan och mer begränsad positiv nytta.
- Verk i grupp bör placeras i tydliga, lätt identifierbara, geometriska former och med anpassning till omgivningen. Inom gruppen bör verken vara av samma storlek och utseende.
- Grupper av vindkraftverk som inte samlokaliseras, bör endast tillåtas med ett minsta avstånd av 3 km från varandra, i syfte att tydliggöra de skilda parkerna och för att inte skapa en orolig och konkurrerande landskapsupplevelse. Mindre avstånd kräver särskilt tydliga studier avseende påverkan och utformning.
- Säkerhetsavstånd till allmänna vägar avgörs av kommunen i samråd med Vägverket. Rekommenderat minimiavstånd till vägområde är verkets totalhöjd.
- Avstånd till kraftledning ska uppfylla de säkerhetskrav som gäller med hänsyn till ledningens storlek. Avståndet bör vara minst verkets totalhöjd.

Anslutning av vindkraft till elnät

- Planer för ledningsdragning ska presenteras i samband med bygglov/detaljplan.
- Elektriska kablar skall grävas ner. Vid högspänningsanläggningar skall den s k "försiktighetsprincipen" enligt Miljöbalken tillämpas. Samordning med annan ledningsdragning skall beaktas.
- Transformatorer, ställverk och dylikt ska placeras på lämpligt avstånd från områden där människor stadigvarande vistas. I dessa områden ska elektriska kablar framdras på sådant sätt att de elektriska fälten minimeras.
- Kommunen ser fördelaktigt på etablering av verk vars transformatoranläggning inkorporeras i tornkroppen.

Buller

- Boverkets rekommenderade riktvärde om 40 dBA avseende buller ska efterföljas. Nivån gäller för den sammanlagda ljudnivån från verk i grupp, antingen de är provade i grupp eller då de genom sin placering ökar den sammanlagda nivån. Ljudnivån ska beräknas vid ett avstånd om 20 meter från bostadens fasad.
- Inom områden med speciella natur- och friluftsområden skall en ljudnivå på max 35 dbA eftersträvas.

Skuggor

- Antalet skuggtimmar vid bostäder och annan störningskänslig bebyggelse får inte överskrida 30 timmar per år, teoretisk skuggtid, och 8 timmars faktisk skuggtid. Maximalt tillåten skuggtid per dygn är 30 minuter. Skuggtid ska beräknas vid uteplats eller ett område om 20 meter runt bostads- eller fritidshus.
- I de fall där skuggor från vindkraft kan komma att störa boende ska verken utrustas med automatisk reglering av rotorerna för att minimera rörliga skuggor.

Utformning

- Höjderna på verken skall hållas under den nivå där blinkande högintensiv hinderbelysning krävs (för närvarande cirka 150 meters totalhöjd).
- Verk med långsamgående rotor bör eftersträvas eftersom de upplevs ge ett lugnare intryck.
- Text, logotype eller annan reklam, utöver tillverkarens eller ägarens namn eller logotype, får ej förekomma, varken på turbinhus, torn eller på andra byggnader i anslutning till vindkraftverken.

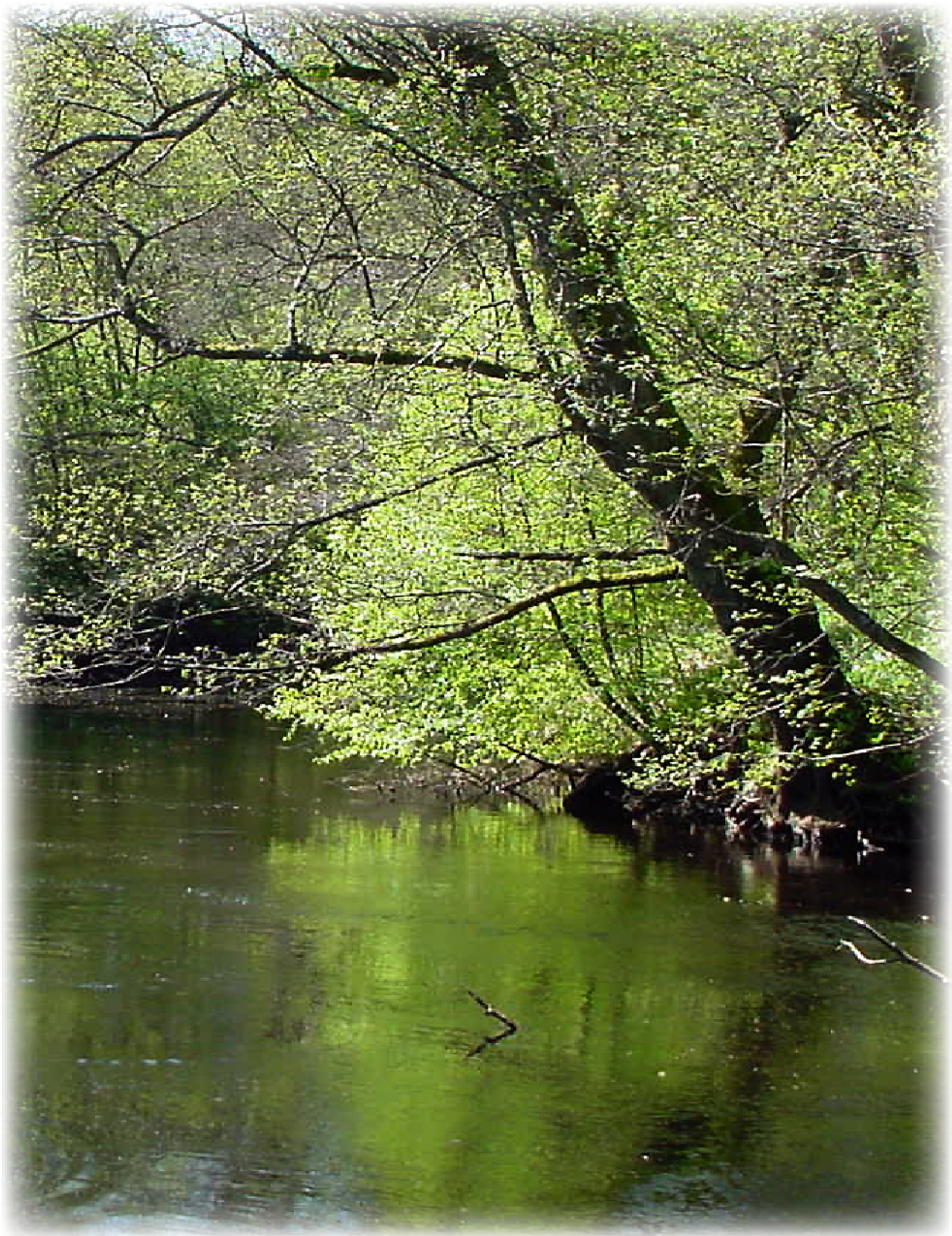
Gårdsverk

- Kravet på detaljplaneläggning gäller inte gårdsverk.
- Med gårdsverk avses vindkraftverk med en höjd av högst 30 m.
- Endast ett gårdsverk per fastighet bör tillåtas.
- Placering i anslutning till gårdsmiljön bör vara sådan att de allmänna störningsvärdena inte överskrids.

Övrigt

Det har visat sig att medägarformer och olika former för dialog inför planering av vindkraftverk har gjort närboende betydligt mer positiva till etablering av vindkraftverk. Likaså har vindkraftföretag som gjort upp med markägare och närboende om en intrångsersättning i ett tidigt skede av processen lyckats undvika konflikter.

- Markaryds kommun anser det vara positivt om närboende och kommuninvånare får möjlighet till köp i andelsverk.
- Markaryds kommun förordar ett system där arrendet kan komma alla till del som får en ljudförorening på sin fastighet över 40 dB(A) eller skuggor utöver normerna för byggnader eftersom dessa fastigheter kan få en viss begränsning i användandet.

En väsentlig del av kommunens styrka ligger i den vidsträckta landsbygden med dess varierande natur- och kulturmiljöer i vilken ny gles bebyggelse även kan inordnas. För att bevara denna styrka och profil är det viktigt att den kommande vindkraftsutbyggnaden styrs på ett sådant sätt att vi kan lämna vissa natur- och kulturmiljöer orörda och opåverkade till gagn för såväl kommuninvånare som våra besöks- och turistnäringar.